

Εργαστήριο Συμβουλευτικής Επιστήμης &
Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας, ΕΚΠΑ
<https://uoacounselinglab.weebly.com/>

Γραφείο Διασύνδεσης, ΕΚΠΑ
<https://www.career.uoa.gr>

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Κατερίνα Αργυροπούλου

Επίκουρη Καθηγήτρια ΠαιΤΔΕ, ΕΚΠΑ,
Διευθύντρια του Εργαστηρίου Συμβουλευτικής Επιστήμης και
Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας

Αριστείδης Λορέντζος

Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας (M.Sc.),
Επιστημονικός Συνεργάτης Εργαστηρίου Συμβουλευτικής Επιστήμης και Επαγγελματικής
Σταδιοδρομίας, ΠαιΤΔΕ, ΕΚΠΑ

Εισαγωγή :

Νέο εργασιακό
περιβάλλον

Αλλαγή στο προφίλ
επαγγελματιών
(Αργυροπούλου & Αντωνίου, 2020)

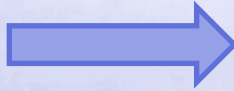

Σχεδιασμός στρατηγικών
προς αντιμετώπιση της
ρευστότητας στο
σχεδιασμό της
σταδιοδρομίας
(Autin, Blustein, Ali, & Garriot, 2020)

Εισαγωγή ii

Απομάκρυνση από γραμμικό μοντέλο σταδιοδρομίας:

μεγαλύτερη προσωπική ευθύνη
κατανόηση αναγκών

αποτελεσματική διαχείριση προκλήσεων

Δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας:

δια βίου ανάπτυξη της επαγγελματικής του πορείας,
συνεχή μάθηση μέσα από την εξέλιξη της σταδιοδρομίας

Ο ρόλος της προδραστικής συμπεριφοράς (proactive behavior) :

Δυναμικότητα,
Αποφασιστικότητα &
Σχεδιασμό

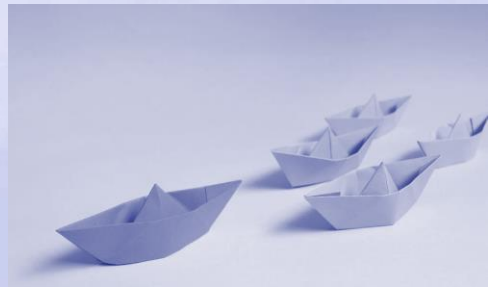
Διαχείριση επαγγελματικού μέλλοντος με: α) **περιέργεια** («διερευνώ νέες μαθησιακές ευκαιρίες και αναζητώ πληροφορίες»), β) **επιμονή** («καταβάλλω κάθε προσπάθεια, παρά τα όποια εμπόδια και αναζητώ ανατροφοδότηση»), γ) **ευελιξία** («αλλάζω στάσεις και καταστάσεις και σκέφτομαι εναλλακτικές λύσεις»), δ) **αισιοδοξία** («θεωρώ τις νέες ευκαιρίες ως εφικτές και επιτεύξιμες») και ε) **ανάληψη ρίσκου** («αναλαμβάνω δράση ενόψει αβέβαιων αποτελεσμάτων»).

(Μουράτογλου, 2020)

Ο ρόλος της προδραστικής συμπεριφοράς (proactive behavior) ⁱⁱ

Η **πανδημική κρίση** μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο εμπλοκής του ατόμου σε ενέργειες όπως:

- 1) τη διερεύνηση **νέων επαγγελματικών ενδιαφερόντων** (Richardson & McKenna, 2020),
- 2) την περαιτέρω καλλιέργεια των **ψηφιακών δεξιοτήτων** καθώς σχεδόν κάθε επαγγελματική επιλογή συνδέεται πλέον με την **τεχνολογία** (Akkermans, Richardson, Kraimer, 2020) &
- 3) τη διαμόρφωση **αισθήματος ευθύνης** απέναντι στη σταδιοδρομία ενισχύοντας τον οραματισμό του μέλλοντος με περισσότερη ευελιξία.

Ποιες δεξιότητες μπορεί να φανούν χρήσιμες στην εκπαιδευτική ή και επαγγελματική μου πορεία;

Θετική αυτό-αξιολόγηση

Κριτική σκέψη

Επαγρύπνηση

Συναισθηματική
νοημοσύνη

Έξυπνη στοχοθεσία

Διεκδικητικότητα

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας :

Θετική αυτό-αξιολόγηση

Θετική κρίση:

- αυτοεκτίμηση,
- αυτεπάρκεια,
- έδρα ελέγχου &
- απουσία του συναισθήματος της απαισιοδοξίας.

Η θετική αυτό-αξιολόγηση, πιθανώς, να ενισχύει την **πίστη του ατόμου στις ικανότητές του** και τη θεώρηση ότι μπορεί να **ελέγξει τις προκλήσεις** και να παραμείνει **αισιόδοξο**. Έτσι, τείνει να **δεσμευθεί** με περισσότερο ενεργό τρόπο στην επίτευξη ενός εκπαιδευτικού ή επαγγελματικού **στόχου** (Judge, Erez, Bono & Thoresen, 2003).

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ⁱⁱ

Επαγρύπνηση

Αφορά στην ικανότητα πλοήγησης σε **αβέβαια** περιβάλλοντα (Di Fabio, 2014)

αυτεπάρκεια στη διαδικασία λήψης απόφασης &
αποτελεσματική **διαχείριση** προκλήσεων (Ueichi, Kuriyama, Saito, & Kusumi, 2012)

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ⁱⁱⁱ

«Έξυπνη στοχοθεσία»

Αφορά στο σχεδιασμό **στρατηγικών**, οι οποίες θα συμβάλλουν τόσο στην επίτευξή των στόχων όσο και των ενεργειών υλοποίησής τους.

Συγκεκριμένος

(«Τι πρέπει να κάνω;»)

Μετρήσιμος

(«Θα ξέρω ότι θα τον έχω πετύχει όταν...;»)

Ελκυστικός

(«Θέλω να τον πετύχω; Ποια ανάγκη μου εξυπηρετεί;»)

Ρεαλιστικός

(«Πιστεύω ότι μπορώ να τον πετύχω»)

Αξιολογήσιμος

(«Υπάρχει εξέλιξη στην επίτευξή του;»)

Αναθεωρήσιμος

(«Εάν δεν επιτευχθεί, πώς θα δράσω;»)

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ^{iv}

Κριτική σκέψη

- αξιοποίηση πληροφοριών,
- επίλυση προβλημάτων,
- λήψη αποφάσεων &
- δημιουργική σκέψη (ΕΟΠΠΕΠ, 2021).

Η κριτική σκέψη φαίνεται να ασκεί σημαντικό ρόλο στην εξαγωγή **ορθολογικών συμπερασμάτων** που προκύπτουν από την ενεργό επεξεργασία και ενδεχομένως **αμφισβήτηση** των πληροφοριών ώστε να προκύψει μία **ιεράρχησή** τους, ανάλογα με τις προσωπικές και επαγγελματικές αξίες, ανάγκες και επιθυμίες (ΕΟΠΠΕΠ, 2021).

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας v

Συναισθηματική νοημοσύνη

- κινητοποίηση εαυτού προς το στόχο,
- έλεγχος παρορμήσεων,
- ενσυναίσθηση &
- αισιοδοξία (Φλουρής, 2005).

Η συναισθηματική νοημοσύνη φαίνεται να **ενισχύει τις διαπροσωπικές σχέσεις** και την **ανθεκτικότητα** απέναντι σε δύσκολες καταστάσεις, ενώ ενδυναμώνει το σεβασμό στη διαφορετικότητα στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία (Καραβία, 2020).

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ^{vi}

Συναισθηματική νοημοσύνη

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

«Δυσκολεύομαι να εκφράσω τα συναισθήματά μου με λόγια;»

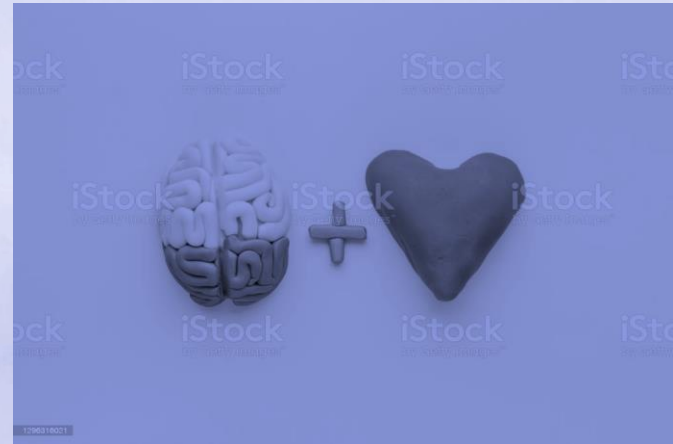
«Θέτω στόχους στη ζωή μου;»

«Έχω την τάση να αλλάζω συχνά γνώμη;»

«Δυσκολεύομαι να προσαρμόσω τη ζωή μου ανάλογα με τις περιστάσεις;»

«Έχω κίνητρα στη ζωή μου;»

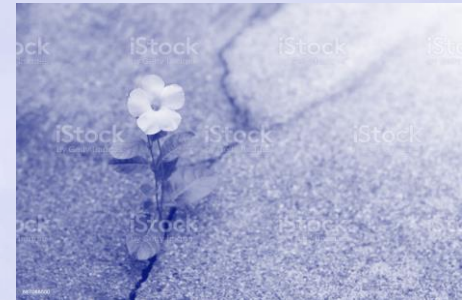
«Θα περιέγραφα το εαυτό μου ως «καλό» διαπραγματευτή;»

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ^{vii}

Διεκδικητικότητα

- άμεση & ξεκάθαρη έκφραση,
- σεβασμός στη στάση της άλλης πλευράς &
- έκφραση (λεκτική ή/και μη λεκτική) συναισθημάτων

Η διεκδικητικότητα συμβάλλει, πιθανώς, στην ενδυνάμωση της **αυτοεκτίμησης**, στην αξιοποίηση **δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων** και στη **λήψη αποφάσεων** κάνοντας επιλογές που αφορούν τη ζωή και τη σταδιοδρομία (Λορέντζος, 2020).

Ενδεικτικές δεξιότητες διαχείρισης της σταδιοδρομίας ^{viii}

Διεκδικητικότητα

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

«Εκφράζω τη γνώμη μου ακόμα και όταν οι άλλοι διαφωνούν μαζί μου;»

«Το βρίσκω δύσκολο, συχνά, να αρνηθώ (σε) κάτι;»

«Προσέχω να μην πληγώσω τα συναισθήματα των άλλων, ακόμη και όταν θεωρώ ότι έχουν άδικο;»

«Σε στιγμές διαφωνίας / καυγά διακόπτω τον άλλον ή πρώτα ολοκληρώνει και στη συνέχεια παίρνω το λόγο;»

«Λέω, συνήθως, στους άλλους πώς αισθάνομαι προσπαθώντας να μην καταπιεστώ;»

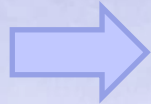
«Χρησιμοποιώ τη γλώσσα του σώματος σε συζητήσεις (π.χ. νεύμα με το κεφάλι, βλεμματική επαφή, κλπ.);»

Συζήτηση :

Καλλιέργεια των δεξιοτήτων διαχείρισης της σταδιοδρομίας

Δημιουργία προσωπικού κεφαλαίου

Άνθιση ικανοτήτων

Ανταπόκριση σε προκλήσεις

Συζήτηση ii

Η διαδικασία αυτή εμπεριέχει την **ενδυνάμωση του εαυτού** ως μια «εσωτερική πυξίδα» που το άτομο μπορεί να τη χρησιμοποιεί όχι μόνο για να εντοπίσει **προβλήματα** ή **δυσκολίες** και να διαχειριστεί **προκλήσεις**, αλλά και να **ανακαλύψει τι θέλει να γίνει στη ζωή του** (Di Fabio & Saklofske, 2014).

*Challenge yourself...
it's the only path that leads to growth*

Morgan Freeman
(Αμερικανός ηθοποιός και σκηνοθέτης, 1937 -)

Βιβλιογραφικές αναφορές

Akkermans, J., Richardson, J., & Kraimer, M. L. (2020). The Covid-19 crisis as a career shock: Implications for careers and vocational behavior. *Journal of Vocational Behavior, 119*, 103434.

Αργυροπούλου, Κ., & Αντωνίου, Α-Σ. (2020). Σταδιοδρομία και δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας στις μεταμοντέρνες προσεγγίσεις επαγγελματικής ανάπτυξης. Στο Κ. Αργυροπούλου & Α-Σ. Αντωνίου (Επιστημονική Επιμέλεια), *Διαχείριση Σταδιοδρομίας και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων στο Σύγχρονο Εκπαιδευτικό και Εργασιακό Περιβάλλον. Προ(σ)κλήσεις του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Γρηγόρη, σσ.: 15-33.

Αργυροπούλου, Κ. & Λορέντζος, Α. (2021). Η «δοκιμασία» της πανδημίας του κορωνοϊού ως ευκαιρία στον επαγγελματικό σχεδιασμό των εφήβων: Ο ρόλος των δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας. *Νέα Παιδεία, 179*, 17-30.

Autin, K. L., Blustein, D. L., Ali, S. R., & Garriot, P. O. (2020). Career Development Impacts of COVID-19: Practice and Policy Recommendations. *Journal of Career Development, 47*(5), 487–494.

Di Fabio, A. (2014). Intrapreneurial Self-Capital: A New Construct for the 21st Century. *Journal of Employment Counseling, 51*(3), 98-111.

Di Fabio, A., & Saklofske, D.H. (2014). Comparing ability and self-report trait emotional intelligence, fluid intelligence, and personality traits in career decision. *Personality and Individual Differences, 64*, 174–178.

Βιβλιογραφικές αναφορέςⁱⁱ

Di Fabio, A., & Van Esbroeck, R. (2016). Intrapreneurial Self-Capital: A concept fitting a life-designing intervention. *Giornale Italiano di Ricerca e Applicazioni*, 9.

ΕΟΠΠΕΠ, (2021). *Πλαίσιο Δεξιοτήτων Διαχείρισης Ζωής και Σταδιοδρομίας (Life / Career Competences Framework)*. Αθήνα: ΕΟΠΠΕΠ.

Gaumer Erickson, A.S., Noonan, P.M., Monroe, K., & McCall, Z. (2016). *Assertiveness Questionnaire*. Lawrence, KS: University of Kansas, Center for research on Learning

Judge, T. A., Erez, A., Bono, J. E., & Thoresen, C. J. (2003). The core self-evaluations scale: development of a measure. *Personnel Psychology*, 56, 303-331.

Καραβία, Α. (2020). Η συναισθηματική νοημοσύνη ως δεξιότητα επικοινωνίας και προσωπικής ευεξίας στη σταδιοδρομία. Στο Κ. Αργυροπούλου & Α-Σ. Αντωνίου (Επιστημονική Επιμέλεια), *Διαχείριση Σταδιοδρομίας και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων στο Σύγχρονο Εκπαιδευτικό και Εργασιακό Περιβάλλον. Προ(σ)κλήσεις του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Γρηγόρη, σσ.:129-144.

Λορέντζος, Α. (2020). Καλλιέργεια δεξιοτήτων διεκδικητικότητας στο σύγχρονο επαγγελματικό περιβάλλον. Στο Κ. Αργυροπούλου & Α-Σ. Αντωνίου (Επιστημονική Επιμέλεια), *Διαχείριση Σταδιοδρομίας και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων στο Σύγχρονο Εκπαιδευτικό και Εργασιακό Περιβάλλον. Προ(σ)κλήσεις του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Γρηγόρη, σσ.: 84-96.

Βιβλιογραφικές αναφορές ⁱⁱⁱ

Μουράτογλου, Ν. (2020). Η θεωρία μάθησης της «Τυχειότητας» στη συμβουλευτική σταδιοδρομίας: προτάσεις ποιοτικής και ποσοτικής προσέγγισης. Στο Κ. Αργυροπούλου & Α-Σ. Αντωνίου (Επιστημονική Επιμέλεια), *Διαχείριση Σταδιοδρομίας και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων στο Σύγχρονο Εκπαιδευτικό και Εργασιακό Περιβάλλον. Προ(σ)κλήσεις του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Γρηγόρη, σσ.: 68-84.

Richardson, J. & McKenna, S. (2020). An exploration of career sustainability in and after professional sport. *Journal of Vocational Behavior*, 117, 103314.

Ueichi, H., Kuriyama, N., Saito, T., & Kusumi, T. (2012). Effects of the deliberate decision-making style in career decision-making processes and coping with regret after high school. *Psychologia: An International Journal of Psychological Sciences*, 55(1), 28–44.

Φλουρής, Γ. (2005). Εγκέφαλος, Μάθηση, Νοημοσύνη και Εκπαίδευση. *Επιστήμες Αγωγής*, 2, 7-32.